

zza wschodniej granicy Polski. J. Kowalewski jest też autorem wydanych w ostatnich latach podręczników do nauczania JPJO, przeznaczonych na Wschód. Są to podręczniki zorientowane kulturowo, w recenzowanej monografii powinna się znaleźć choćby wzmianka o nich w bibliografii, jeśli nie krytyczne ich omówienie.

Uwagi, które przedstawiam, nie umniejszają wartości recenzowanej pracy. Są one raczej wyrazem niedosytu recenzentki, przewidującej, że *Dydaktyka kultury polskiej w kształceniu językowym cudzoziemców. Podejście porównawcze* będzie przez wiele lat służyła jako źródło wiedzy i inspiracji osobom zainteresowanym zorientowaną kulturowo glottodydaktyką polonistyczną. W związku z tym powinna być jak najbardziej kompletna, a wyrażane w niej opinie winny być, w miarę możliwości, wyważone (bo każdy autor ma przecież prawo do własnych ocen).

*Iwona Janowska**

40 koncepcji dobrych lekcji, red. A. Rabiej, H. Marczyńska, B. Zaręba, Universitas, Kraków 2011 (wydanie na płycie CD)

Konspekt lekcji jest podstawowym elementem profesjonalnego warsztatu pracy nauczyciela. Według *Europejskiego systemu opisu kształcenia językowego*, jedną z umiejętności, jakie powinien posiadać każdy nowoczesny nauczyciel języków obcych jest właśnie umiejętność projektowania. Powinien on „umieć precyzyjnie planować – minuta po minucie – działania i prowadzić je w klasie według wcześniej przygotowanego konspektu [...]” (ESOKJ 2003: 123). Tak więc kwestią bezsporną jest konieczność wyposażenia uczących w tę właśnie umiejętność. Problem polega tylko na tym, że opracowania poświęcone problematyce planowania dydaktycznego są dość rzadkie. Tę lukę, przynajmniej częściowo, wypełnia praca pod redakcją Agnieszki Rabiej, Hanny Marczyńskiej i Beaty Zaręby pt. *40 koncepcji dobrych lekcji*.

Opracowanie to (wydane na płycie CD) jest nowością na dydaktycznym rynku wydawniczym i zasługuje na uwagę, choćby ze względu na to, że stanowi inicjatywę młodych ludzi, studentów studiów drugiego stopnia Uniwersytetu Jagiellońskiego o specjalności nauczanie JPJO, stojących u progu życia zawodowego. Jest również dowodem na to, że jego autorzy nie podchodzą do zawodu nauczyciela języka obcego w sposób intuicyjny, lecz ich działania są poprzedzone refleksją o charakterze metodycznym. Otrzymujemy zbiór bardzo bogato ilustrowanych konspektów lekcji JPJO. Do każdego z nich została opracowana karta pracy ucznia. Tu też zamieszczono nagrania audio, wykorzystane w proponowanych lekcjach.

Publikacja *40 koncepcji dobrych lekcji* ma bardzo przejrzystą budowę. Została podzielona na cztery części, odpowiadające czterem powszechnie różnionym sprawnościom językowym: rozumienie ze słuchu, rozumienie tekstu pisanego, wypowiedź ustna

* iwona.janowska@uj.edu.pl, Centrum Języka i Kultury Polskiej w Świecie, Wydział Polonistyki, Uniwersytet Jagielloński, ul. Grodzka 64, 31-044 Kraków.

i wypowiedź pisemna. Każda z części zawiera dziesięć konspektów przeznaczonych do realizacji na zróżnicowanych poziomach zaawansowania językowego (od A1 do C2).

Scenariusze lekcji zostały poprawnie skonstruowane. Podkreślić należy ogromny wysiłek autorów, jaki włożyli we właściwy dobór materiałów dydaktycznych. Stwierdzić można, że dokumenty zostały dobrane prawidłowo, zarówno pod względem językowym, jak i tematycznym. Są ciekawe, urozmaicone, zawierają informacje cywilizacyjno-kulturowe niezbędne do funkcjonowania obcokrajowców w środowisku polskojęzycznym. Poruszane w nich problemy są najczęściej „z życia wzięte”, konkretne i aktualne.

Ćwiczenia, działania oraz zadania zaproponowane przez autorów oscylują wokół obranej tematyki, są zbudowane na bazie tekstu lub innych stosowanych w lekcji materiałów. Ta spójność tematyczna stanowi atut proponowanych jednostek lekcyjnych. Tekstom w formie ustnej i pisemnej towarzyszą liczne materiały ikonograficzne: schematy, zestawienia, wykresy, pocztówki, ilustracje przedstawiające sceny z życia codziennego, produkty spożywcze, rekwizyty sportowe etc. Nie brak wśród nich historyjek obrazkowych, quizów, gier, ankiet, testów, np. psychologicznych, itp. Materiały te zaczerpnięto z różnych źródeł: z prasy, podręczników, Internetu, ulotek informacyjnych, katalogów, przewodników turystycznych, z literatury. Ich forma jest także maksymalnie zróżnicowana; są to artykuły publicystyczne, wywiady, opisy, dialogi i monologi, poradniki, informacje praktyczne, wiersze, piosenki. Autorzy w swych konspektach wyraźnie akcentują „nowoczesne” metody nauczania języków obcych, tworzą wiele dobrych scenariuszy lekcji, odznaczających się dojrzałością metodyczną.

Po opublikowane scenariusze lekcji powinni sięgać zarówno studenci przygotowujący się do podjęcia pracy pedagogicznej, jak również czynni nauczyciele – niezależnie od ich doświadczenia zawodowego. Wszyscy zainteresowani nauczaniem JPJO mogą w nich znaleźć wiele elementów przydatnych w pracy dydaktycznej i wzbogacić nimi swój warsztat pedagogiczny, bowiem posługiwanie się konspektami nie oznacza często stosowania ich w całości na zajęciach z języka i w dodatku w takiej formie, w jakiej zostały przygotowane. Konspekt jest wypadkową wiedzy pochodzącej z różnych źródeł, wiedzy teoretycznej i praktycznej, stąd, w pewnym sensie, jest to dzieło niepowtarzalne, uwarunkowane ponadto czynnikami osobowościowymi jego autora. Dlatego też podejście do konspektów powinno mieć przede wszystkim charakter selektywny: nie wszystkie rozwiązania metodyczne odpowiadają każdemu z potencjalnych użytkowników, niektórzy sięgać będą po zawarte w nich materiały autentyczne, inni skorzystają z proponowanych tam ćwiczeń, jeszcze inni szukać w nich będą rozwiązania jakichś szczególnych problemów dydaktycznych. Konspekty należy więc traktować jako źródło inspiracji, materiał do refleksji nad sposobami doskonalenia własnych metod pracy. Ciekawe teksty, pisane i audialne, zgromadzone przez autorów mogą również stanowić punkt wyjścia do tworzenia wielu innych zadań i zaproponowania nowych form pracy lekcyjnej. I to jest chyba główny cel przygotowania i publikacji tego zbioru.

Proponowany zbiór scenariuszy lekcji – postrzegany przez pryzmat potrzeb związanych z kształceniem przyszłych nauczycieli języków obcych – przedstawia dużą i niekwestionowaną wartość. Jego oddziaływanie dydaktycznie nie ogranicza się do obszaru nauczania JPJO. Zredagowany w języku polskim, tzn. w języku ojczystym nauczycieli różnych języków obcych w Polsce, może stanowić cenną pomoc w rozwijaniu ich umiejętności metodycznych. Uważam, że opracowanie to w sposób znaczący wzbogaci bibliografię z zakresu metodyki nauczania (nie tylko) JPJO.